

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.608/2022/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Nagy Péter Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Nagy Péter ügyvéd) által képviselt I.r. felperes (felperes címe) I. rendű és II.r. felperes (felperes címe) II. rendű felpereseknek az Almásyné dr. Péterfi Éva kamarai jogtanácsos által képviselt alperes (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. július 14. napján meghozott 63.P.20.083/2021/47. számú ítélete ellen az alperes által 48. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő 27.799.815 (huszonhétmillió-hétszázkilencvenkilencezer-nyolcszáztizenöt) forint tőkeösszeget 27.031.815 (huszonhétmillió-harmincegyezer-nyolcszáztizenöt) forintra, ennek rész-összegei közül a 7.200.000 (hétmillió-kétszázezer) forintot 6.480.000 (hatmillió-négyszáznyolcvanezer) forintra, a 2022. július 1-jétől fizetendő költségpótló járadék összegét havi 905.000 (kilencszázöttezer) forintról 865.000 (nyolcszázhatvanöttezer) forintra leszállítja, a II. rendű felperesnek fizetendő 36.549.892 (harminchatmillió-ötszáznegyvenkilencezer-nyolcszázkilencvenkét) forint tőkeösszeget 11.921.875 (tizenegymillió-kilencszázhuszonegyezer-nyolcszázhetvenöt) forintra és annak 2019. augusztus 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatára, a 2022. július 1. napjától fizetendő járadék összegét havi 433.500 (négy százharminchárom ezer-öt száz) forintról 156.250 (százötvenhatezer-kétszázötven) forintra leszállítja, egyúttal a bruttó és jövedelempótló megjelölést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 63.500 (hatvanháromezer-öt száz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint másodfokú perköltséget.

Az alperes által meg nem fizetett 394.800 (háromszázkilencvennégyezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetékből az I. rendű felperes 38.400 (harmincnolcezer-négyszáz) forintot, a II. rendű felperes 266.100 (kétszázhatvanhatezer-száz) forintot, az alperes pedig 90.240 (kilencvenezer-kétszáznegyvenezer) forintot köteles megfizetni az államnak külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes 2015. november 18-án motorkerékpár vezetőjeként az alperes biztosítottja által okozott közlekedési balesetben sérült. Az I. és a II. rendű felperesek az alperes által peren kívül nem térített kárak megtérítése iránt indítottak pert az alperessel szemben.

[2] A végleges keresetük szerint az I. rendű felperes 2.275.000 forint lejárt ápolási-gondozási járadék és ennek 2019. január 1. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata, 1.710.000 forint lejárt élelemfeljavítási költség és ennek 2018. június 1-jétől a kifizetésig járó késedelmi kamata, 1.809.000 forint lejárt háztartási kisegítői járadék és ennek 2018. május 15-től késedelmi a kifizetésig járó késedelmi kamata, 1.212.500 forint lejárt közlekedési és kísérői többletköltség és ennek 2018. november 10-től a kifizetésig járó késedelmi kamata, 2.624.000 forint lejárt rehabilitációs többletköltség és ennek 2018. július 1-jétől a kifizetésig járó késedelmi kamata, összesen 10.224.378 forint lejárt jövedelempótló járadék, és azok rész-összegei után a keresetben megjelölt időpontoktól a kifizetésig járó késedelmi kamata, 1.803.582 forint elmaradt jutalom, valamint 3.831.624 forint elmaradt jövedelem, és ezen összegeknek a keresetben megjelölt időpontoktól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, összesen 1.277.083 forint elmaradt bérén kívüli juttatás és annak a keresetben megjelölt rész-összegei után a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, 503.294 forint látogatási költség és ennek 2016. november 30-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, összesen 5.182.80 forint rehabilitációs segédeszköz költség és abból 1.715.800 forint után 2020. február 26-tól, 408.940 forint után pedig 2021. szeptember 6-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, 500.000 forint gépjárművásárlási költség és annak 2017. július 25-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, 494.300 forint, illetve 300.838 forint már megfizetett kártérítés után a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, valamint 2020. december 1-jétől havi 905.000 forint – ebből 375.000 forint ápolási-gondozási, 30.000 forint élelemfeljavítási, 40.000 forint háztartási kisegítői, 60.000 forint közlekedési és kísérői, 400.000 forint rehabilitációs – költség-, és 835.275 forint jövedelempótló járadék, a II. rendű felperes 256.504 forint látogatási költség és ennek 2016. november 30-tól a kifizetésig járó késedelmi kamata, elmaradt jövedelemként 23.544.892 forint és ennek 2018. március 1-jétől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, 4.768.500 forint és ennek 2020. június 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, valamint 2020. december 1-jétől havi 433.500 forint járadék, 757.676 forint bérem kívüli juttatás és ennek 2017. március 1-jétől a kifizetés napjáig járó késedelmi

kamata, 319.560 forint megfizetett egészségügyi szolgáltatási járulék és ennek 2018. szeptember 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, a felperesek egyetemlegesen 660.000 forint gépjárműfenntartási költség és ennek 2019. július 1-jétől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, továbbá 2021-től kezdődően ezen a címen évi 220.000 forint járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

[3] Az alperes az ellenkérelmében a II. rendű felperes jövedelemveszteségének a jogalapját, az I. rendű felperes háztartási kisegítő, illetve rehabilitációs járadékának azösszecszerúségét vitatva az I. rendű felperes háztartási kisegítő költségét, valamint a rehabilitációs költséget pótló járadék iránti, valamint a II. rendű felperes jövedelempótló járadék iránti kereseti kérelmének az elutasítását kérte. Az I. rendű felperes javára igényelt háztartási kisegítő költséget eltúlzottnak tartotta a felperesek lakásának alapterületéhez képest, valamint arra figyelemmel, hogy a felperesek a baleset előtt megosztották egymás között a háztartási munkákat. Álláspontja szerint az I. rendű felperes állapota folytán orvosilag csupán heti 3 gyógytorna, havi egy gyógymasszázs és egy hidroterápia indokolt. A II. rendű felperes elmaradt jövedelem megtérítése iránti követelését az I. rendű felperes részére térített ápolási-gondozási költségre, a kárenyhítés elmulasztására, valamint arra tekintettel tette vitássá, hogy a II. rendű felperesnek határozott idejű munkaviszonya volt az I. rendű felperes balesetének bekövetkezésekor.

[4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével az I. rendű felperes javára 27.799.815 forint és ebből 503.294 forint látogatási költség után 2016. november 30-tól, 3.625.000 forint ápolási, gondozási lejárt járadék után 2019. október 1. napjától, 1.390.000 forint, illetve 180.000 forint élelemfeljavítási lejárt járadék és ezek után 2018. december 15-től, valamint 2022. április 1-jétől, 115.000 forint illetve 2.672.000 forint háztartási kisegítő járadék, valamint ezek után 2016. május 15-től és 2019. augusztus 1-től, 2.624.000 forint és 7.200.000 forint lejárt rehabilitációs költségjáradék, valamint ezek után 2018. július 1-től, illetve 2001. október 1-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, 1.715.800 forint, illetve 408.940 forint rehabilitációs költség és ezek után 2020. február 26-tól és 2021. szeptember 6-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, 500.000 forint gépjárművásárlási költség és azután 2017. július 25-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, 1.687.500 forint közlekedési és kísérői költség lejárt járadék és azután 2019. szeptember 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, 739.608 forint, 249.736 forint, valamint 287.739 forint béren kívüli juttatás és ezek után 2018. július 1-től, 2020. július 1-től, valamint 2021. július 1-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat, bruttó 6.723.860 forint elmaradt jutalom és annak az elsőfokú ítélet szerinti részösszegei után a kifizetésig késedelmi kamat, további bruttó 11.213.967 forint lejárt jövedelempótló járadék és annak az elsőfokú ítéletben meghatározott részösszegei után a kifizetésig késedelmi kamat, valamint 2022. július 1. napjától véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig esedékesen havi 375.000 forint ápolási-gondozási, 30.000 forint élelemfeljavítási, 40.000 forint háztartási kisegítői, 400.000 forint rehabilitációs és 60.000 forint közlekedési és kísérői költség, összesen 905.000 forint költségpótló, valamint havi bruttó 835.275 forint jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[5] Az alperest a II. rendű felperes javára 1.333.740 forint és ezen összegből 256.504 forint látogatási költség után 2016. november 30-tól, 757.676 forint elmaradt

cafeteria, ruhapénz és ajándékutalvány után 2017. március 1. napjától, 319.560 forint egészségügyi szolgáltatási járulék után 2018. szeptember 1. napjától a kifizetésig késedelmi kamat, továbbá bruttó 36.549.892 forint lejárt jövedelempótló-járadék és ezen összegből 23.544.892 forint után 2018. március 1. napjától, 10.404.000 forint után 2021. január 1. napjától, 2.601.000 forint után 2022. április 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat, valamint 2022. július 1. napjától véghatáridő nélkül havi bruttó 433.500 forint jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezte.

[6] Kötelezte továbbá az alperest a felperesek részére egyetemlegesen 1.100.000 forint és ezen összeg után 2020. július 1. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamat, és az I. és a II. rendű felperesek részére 2023. január 1. napjától véghatáridő nélkül évi 220.000 forint gépjármű fenntartási költségek pótlására szolgáló járadék megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest az I. és a II. rendű felperesek javára egyetemlegesen 3.227.952 forint perköltség, a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának a felhívására 290.724 forint állam által előlegezett költség, az adóhatóság felhívására az állam javára 1.500.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

[7] Ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy az I. rendű felperes 2015. november 18-án az alperes biztosítottja által okozott közúti balesetben a gerincvelő károsodásával járó csigolya sérüléseket szenvedett, aminek következtében a felső végtagjai részlegesen, alsó végtagjai teljesen lebénultak. Maradandó fogyatékossága a test alsó kétharmadára kiterjedő érzéskiesésben, széklet- és vizeletürítés szabályozási képességének részleges elvesztésében, továbbá orrsövény ferdülésben áll. Állapota végleges, abban érdemi javulás nem, romlás viszont a rehabilitációs kezelések elmaradása miatt, illetve a következményes betegségek – alvási apnoé, húgyúti fertőzések, felfekvések, szív-érrendszeri betegségek – kialakulása esetén várható. Az I. rendű felperes helyváltoztatásra önállóan nem képes, önálló életvitelének képességét elveszítette. Ápolását, gondozását és felügyeletét a II. rendű felperes látja el. Az I. rendű felperes napi 6 órában szorul ápolói szakértelmet nem kívánó gondozásra, ezen túl az ébrenléti időszakban igényel felügyeletet. Ápolói tevékenységet katéterezésre igényel napi 1 órában. Komplex rehabilitációra, gyógytornászra, gyógymasszázsra, nyirokmasszázsra, ergoterápiára, hidroterápiára és sporttevékenységre van szüksége. Teljeskörű háztartási kisegítésre szorul. A balesetet megelőzően az I. rendű felperes saját gépkocsival nem rendelkezett. A balesetet követően gépjárművet vásárolt, melynek üzemben tartója a II. rendű felperes.

[8] A II. rendű felperes projektvezetői munkakörben 2015. október 1-jétől 2017. december 31-i időszakra határozott idejű munkaviszony alapján állt a minisztérium alkalmazásában. Munkaviszonya az I. rendű felperes balesetének következményeként 2016. február 18-i hatállyal közös megegyezéssel megszűnt.

[9] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű felperes balesetével összefüggésben felmerült károkért – a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:535. § (1) bekezdése, 6:522. § (1)-(2) bekezdése és 6:527. § (1) bekezdésén alapuló – helytállási

kötelezettségének fennálltát az alperes nem vitatta. Az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes mindennemű háztartási munka elvégzésére képtelenné vált. A balesetet megelőzően a II. rendű felperessel közös háztartásában megosztva végezték a feladatokat. Az I. rendű felperesre hárult a porszívózás, ablakpucolás, részben a bevásárlás, illetve a háztartásban előforduló férfimunkák. A baleset miatt kiesett munkáit most a II. rendű felperes végzi, és ő teljesíti azokat a takarítással, mosással összefüggő többletfeladatokat is, amelyek az I. rendű felperes baleseti eredetű maradványállapotával összefüggésben merülnek fel. Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes havi 40.000 forint összegű igényét az ítéletkori ár- és értékviszonyok, a piaci alapú szolgáltatások díjszabása alapján nem találta eltúlzottnak. Figyelembe vette ugyanakkor, hogy 2016 novemberéig az I. rendű felperes nem tartózkodott otthonában, így kiesett munkája ellenére az ellátásával nem merültek fel feladatok. A baleset időpontjától a 2016. október 31-ig terjedő 11,5 hónapos időszakra ezért havi 10.000 forintot, 2016. november 1-től 2022. június 30-ig (68 hónapra) havi 40.000 forintot talált indokoltnak, így lejárt járadékként összesen 2.835.000 forintot állapított meg, a jövőre nézve pedig 40.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[10] A rehabilitációs költségiránti igény jogalapját az orvosszakértői, valamint neurológusi szakvélemény alapján megalapozottnak találta. Megállapította, hogy csak rendszeres gyógytorna, ergoterápia, hidroterápia mellett tartható fenn az I. rendű felperes jelenlegi mozgásképesége, ezen túlmenően kondicionálás és masszázsek kellenek állapotának megőrzéséhez és jó életminőségéhez. A sport- és hidroterápia összességében heti 3-4 alkalommal szükséges, továbbá napi rendszerességgű gyógytornával és passzív átmozgatással kerülhető el a fokozott izomspaszticitás, az alsó végtagokban a nyirok pangás. A nyirokmasszázszt a szakértő havi egy-két alkalommal, az ergoterápiát heti két alkalommal látta indokoltnak. Utalt arra, hogy a per adatai szerint az I. rendű felperes napi szintű átmozgatását a II. rendű felperes végzi, ugyanakkor rendszeresen jár hozzá gyógytornász, jár uszodába, konditerembe, igénybe vesz gyógymasszázszt és hidroterápiát. A bíróság kiemelte, hogy a bírói gyakorlat szerint csupán az ellátások indokoltságának bizonyítása szükséges, az külön nem igényel bizonyítást, hogy a károsult az adott szolgáltatásokat ténylegesen igénybe veszi-e. A helytállásra köteles alperes helyzetét ugyanis nem könnyítheti, ha a károsult bizonyos szolgáltatásokat eddig nem, vagy nem meghatározott rendszerességgel, illetve esetleg hozzátartozói segítséggel vett igénybe. A szakvélemény és tanúvallomás alapján ezért indokoltnak találta az I. rendű felperes napi szintű átmozgatására, a klasszikus gyógytornára, sportterápiára, hidroterápiára, gyógymasszörre vonatkozó 2018 és 2020 közötti időszakra megjelölt összesen 2.624.000 forint igényét, valamint a 2021 évtől kezdődően heti öt alkalomra kimoztató gyógytornára havi 70.000 forint, heti három alkalomra klasszikus gyógytornára havi 120.000 forint, sportterápia heti három alkalommal havi 54.000 forint, hidroterápia heti három alkalommal havi 60.000 forint, gyógymasszörre heti három alkalomra havi 96.000 forint költségigényét. Megállapította, hogy a 2021. január 1. és 2022. június 30. közötti 18 hónap alatt összesen 7.200.000 forint járadék járt le, és a jövőre nézve az alperest véghatáridő nélkül havi 400.000 forint megfizetésére kötelezte.

[11] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az I. rendű felperes jogszerűen igényelte az állapota miatt a mindennapi életviteléhez szükséges jármű fenntartására fordított költségeinek a megtérítését.

[12] A lefolytatott bizonyítás eredménye alapján a bíróság megállapította, hogy a II. rendű felperes a munkáját kényszerből, a baleset miatt feladta, és az I. rendű felperes ápolása, gondozása és felügyelete miatt jelenleg sem képes jövedelemszerző tevékenység folytatására. A bíróság osztotta a felperesek azon álláspontját, ami szerint az ápolási-gondozási járadék nem jelenti a II. rendű felperes ezen a címen érvényesített igényének a teljesítését. Kifejtette: a II. rendű felperes alappal hivatkozott a Kúria Pfv.21.417/2017/9. számú döntésében kifejtettekre, melyek szerint az igény elbírálása során nem pusztán a két járadék összehasonlítását kell szem előtt tartani, hanem figyelemmel kell lenni a tevékenységek időszükségletére és ilyen módon kell a járadék összegét időarányosan meghatározni. A II. rendű felperes a korábban havonta 20-22 napon át napi nyolc órában végzett munkával szerzett jövedelemtől mondott le, és végzi a hónap minden napján napi 24 órában az I. rendű felperes körül szükséges feladatokat. Mindezek alapján megalapozottnak találta az I. rendű felperes napi 14 órára érvényesített ápolási-gondozási díja mellett a II. rendű felperesnek a fennmaradó időszakra számolt jövedelemvesztés iránti igényét. Utalt arra, hogy a II. rendű felperes végzettségével és szakmai tapasztalatával a projekt megszűnését követően is folytatott volna jövedelemszerző tevékenységet.

[13] A bíróság a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. § (1) bekezdése és 82. § (1)-(3) bekezdése alapján az alperest a marasztalásának megfelelő teljes perköltség megfizetésére kötelezte. Figyelembe vette, hogy a felperesek vagyoni kárigényei bírói mérlegeléstől függtek, és nem voltak eltúlzottak. A felperesek képviselőjében eljáró jogi képviselő munkadíját a felek közötti megbízási jogviszonyra tekintettel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján határozta meg.

[14] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és az I. rendű felperes javára megítélt rehabilitációs járadék tőkeösszegének havi 286.000 forintra, a háztartási kisegítő járadék összegének havi 20.000 forintra, a 2021. és 2022. június 30. között lejárt rehabilitációs járadéknak 5.148.000 forintra, a lejárt háztartási kisegítő járadéknak 1.336.000 forintra való leszállítását, a II. rendű felperes jövedelempótló járadék iránti keresetének elutasítását, helyette ápolás-gondozás címén 2022. július 1-jétől havi 156.250 forint járadék megállapítását és a megítélt jövedelemvesztés 11.921.875 forintra és középátlagos 2019. augusztus 1. napjától járó kamataira való csökkentését, továbbá az ítélet első mondatában szereplő 27.799.815 forintnak 23.898.617 forintra való kijavítását kérte.

[15] Az alperes fellebbezése szerint az ítélet sérti a Pp. 346. § (5) bekezdését, mert nem tartalmazza a gépjármű fenntartási költség tekintetében a felperesek egyetemleges jogosultságát megalapozó jogszabályokat. Az alperes állította, hogy a támadott részében a költségpótló járadék sérti a Pp. 268. §-át, 300. §-át, a 308. § (3) bekezdését, a 279. § (1)-(3) bekezdését, a 3/2018. (IX. 17.) KMK véleményben kifejtetteket, továbbá az ítélkezési gyakorlatot [Pfv.III.21.856/2010-8, Pfv.III.20.875/2016, Pfv.III.20.765/2017/7, Pf.21.363/2017.] amennyiben a hozzátartozó által végzett háztartási, valamint az ápolási-gondozási tevékenység ellenértékét nem a professzionális szolgáltatók árainak 75%-ában határozta meg. Az alperes szerint a háztartási kisegítő megállapított költsége eltúlzott,

figyelemmel arra, hogy a felperesek korábban egy 45-47 m² alapterületű lakásban laktak, jelenleg pedig 54 m² alapterületű lakásban laknak. A II. rendű felperes előadása szerint a baleset előtt mindketten egyenlő arányban végeztek házimunkát. A qjob blog adatai szerint egy kisebb lakás esetében a heti takarítás körülbelül 5.000-7.000 forint, a nagytakarítás 4-5 havonta további 3.000 forint, a főzés-bevásárlás időszükséglete heti 6-8 óra, így a teljes háztartási kisegítés költsége felének 75%-a a havi 40.000 forintot nem éri el.

[16] Az alperes arra hivatkozott, hogy mérlegelése során a bíróság nem térhet el a javasolt rehabilitációs eljárások típusa, szükségessége, gyakorisága tekintetében a szakértő megállapításaitól. A szakértő szerint az I. rendű felperes esetében a sport- és hidroterápia heti 3-4 alkalommal összesen és nem külön-külön indokolt, a gyögmasször hetente háromszor, az ergoterápia és gyógytorna heti kétszer javasolt. A stringhandbike használatával azonban a beteg a felső végtagok és vállöv izomerejét tudja növelni, ami lehetővé teszi a beteg napi rendszerességű testedzését, sportrehabilitációját. Ezáltal az eszköz kiváltja a sportterápiát és részben a klasszikus gyógytornát is, így havi járadékként a kimozgató gyógytornára heti 5 alkalomra számítva havi 70.000 forint, heti két klasszikus gyógytornára havi 80.000 forint, hetente egy hidroterápiára havi 20.000 forint, heti három gyögmasszázsra 96.000 forint, összesen havi 286.000 forint költség vehető figyelembe.

[17] Az alperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 346. § (5) bekezdését, amennyiben a Kúria precedensképes ítéleteinek [Pfv.III.21500/2020, Pfv. 20513/2021/6, Pfv.21126/2020/5, Pfv.21760/2019/11, Pfv.21752/2018/5, valamint a BH2017. 92.] figyelmen kívül hagyásával a hozzátartozó ápolását kvázi munkaviszonynak, nem költségjellegű kárnak minősítette, és jövedelemvesztésként közterhekkkel, továbbá jutalommal és cafeteriával növelte annak összegét. Az alperes rámutatott arra, hogy a II. rendű felperes a jövedelmét nem a baleset miatt, hanem azon döntésének következményeként vesztette el, hogy maga ápolja az I. rendű felperest. Abban az esetben, ha férje ápolása és gondozása céljából professzionális segítséget venne igénybe, az I. rendű felperes ennek a költségnek a megtérítését igényelhetné jogszerűen. A felperes döntésének következményeként a károkozó helyzete azonban nem súlyosbodhat, kártérítési kötelezettsége a jogszabályi keretek között nem függhet attól, hogy a gondozója egyébként mekkora jövedelemre tenne szert.

[18] Az ítélet kijavítását az alperes arra figyelemmel kérte, hogy számítási hibát tartalmaz, mert a rendelkező részben feltüntetett rész-összegek együttesen nem 27.799.815 forintot, hanem csak 23.898.617 forintot tesznek ki.

[19] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

[20] A felperesek álláspontja szerint a havi 40.000 forint háztartási kisegítői költség a fővárosi viszonyok között nem eltúlzott, kifejezetten mértéktartó. Kiemelték, hogy a baleset

előtt a házimunkákat kettejük közül mindig az végezte, akinek éppen lehetősége, ideje volt rá. A II. rendű felperes sokat túlórázott, munka után tanult, ezért hétközben szinte csak az I. rendű felperes takarított. A járadék megállapítása során az elsőfokú bíróság helyesen vonta értékelése körébe azt az igazolt, de egyébként az alperes által sem vitatott tényt is, hogy a balesettel összefüggésben is többlet-háztartási feladatok merülnek fel (pl. kerekesszék tisztítása, a kerekesszékkel való közlekedés miatt sűrűbb porszívózás, felmosás szükségessége, a napi fürdetéseket követő takarítás, fertőtlenítés, gyakoribb ágynemű mosás, napi gyakoriságú főzés). A felperesek az alperesnek az általuk megjelölnél alacsonyabb áron dolgozó szolgáltató áaira való, a Pp. 373. § (2) bekezdésébe ütköző hivatkozása figyelmen kívül hagyását kérték. Állították, hogy a takarítás hetente több alkalommal szükséges, és az alperes által megjelölt összegből nem találnának olyan takarítót, aki minden nap eljárna hozzájuk. A fellebbezés eredményessége esetén kérték figyelembe venni, hogy a lejárt járadék összege az alperes által nem támadott, 2016. október 31-ig havi 10.000 forint alapulvételével megállapított 115.000 forint járadékot is tartalmazza.

[21] A felperesek álláspontja szerint a kiegészítő szakvélemény megállapításai a rehabilitációs költségeik támadott részét is alátámasztják. Kiemelték, hogy személy2 neurológus és orvosi rehabilitációs szakkonzulens azt rögzítette véleményében, hogy az I. rendű felperes jelenlegi állapota és mozgásképeségében eddig elért eredmények csak rendszeres gyógytorna, ergoterápia, sportterápia és hidroterápia mellett tarthatók fenn. Vitatták az alperes által először a fellebbezésben felhozott azon állítást, hogy egyetlen eszköz használata az egész foglalkozást kiváltaná. Rámutattak, hogy a stringhandbike kizárólag a felső végtag napi szintű mozgatásához szükséges, ezzel szemben a sportterápia komplex, egész testet erősítő mozgásforma. A helyettesíthetőség megítélése egyébként is szakértői kérdés, és a véleményében a szakértő erre nézve nem nyilatkozott. Hivatkoztak arra, hogy a tanúként kihallgatott gyógytornász vallomása az igazságügyi szakértő véleményével egyezett abban a tekintetben, hogy a handbike fontossága ellenére a sportterápia és a gyógytorna is javasolt. A handbike továbbá a szabadban, ennek következtében az időjárás függvényében, korlátozottan használható, emiatt sem váltható ki vele a sportterápia és a klasszikus gyógytorna.

[22] A felperesek álláspontja szerint a fellebbezésben hivatkozott precedens értékű ítéletek nem irányadók figyelemmel arra, hogy a II. rendű felperes nem költség-, hanem jövedelempótló járadék megállapítását kérte. A két követelés eltérő jogcímen alapul, és más személynél jelentkezik kárként. Téves az alperesnek az a hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes által végzett gondozási tevékenységet nyilvánította munkaviszonnyá. Hivatkoztak arra, hogy az I. rendű felperes állandó gondozásra, ápolásra, felügyeletre szorul, melyet az II. rendű felperes lát el napi 24 órában. A II. rendű felperes nem döntési, hanem kényszerhelyzetben volt, amikor az I. rendű felperes gondozását vállalta. Munkaviszonyát az I. rendű felperes kórházi ápolása, látogatása, ügyei intézése, majd később az otthoni ápolásának elsajátítása miatt kellett felmondania. Speciális többlettényállás, hogy az I. rendű felperes katéterezése orvosi feladat. Az I. rendű felperes ápolása, gondozása miatt a munkáját feladni kényszerülő II. rendű felperes jövedelemvesztését napi 10 órára számolva határozták meg, és az ápolási-gondozási szükségletet a keresetükben úgy bontották meg, hogy az I. rendű felperes ápolási-gondozási igényt erre a 10 óra időtartamra nem, kizárólag a fennmaradó 14 órára érvényesített. Kiemelték, hogy harmadik személyt már azért sem tudtak volna megbízni ezen feladatok ellátásával, mert az alperes ezen a jogcímen

fizetési kötelezettségét csak a baleset után közel két évvel, és akkor is mindössze 30.000 forint 70 százalékának megfelelő összegben ismerte el. Több megkeresés és utánajárás ellenére sem találtak olyan ápolószolgálatot, amit igénybe tudtak volna venni, figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes katéterezését csak orvos, vagy orvos jelenlétében szakápoló végezhetné. A felperesek hangsúlyozták, hogy nincs tudomásuk olyan ítéletről, amelyben a Kúria arra az álláspontra helyezkedett volna, hogy az állandó ápolásra, gondozásra felügyeletre szoruló károsultak felügyeletét ellátó személy ne lenne jogosult elmaradt jövedelmének a megtérítésére. A felperesek hivatkoztak arra is, hogy az érveléséhez képest az alperes számítása hibás, a havi járadék összege helyesen 267.857 forint lenne.

[23] A felperesek rámutattak arra, hogy egyetemleges jogosultságukat az alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta, és a gépjármű fenntartási költség tekintetében konkrét fellebbezési kérelmet sem fogalmazott meg a fellebbezésében. Állították, hogy az ítélet nem tartalmaz számítási hibát, a marasztalás végösszege ugyanis olyan tételeket is tartalmaz (Motomed kerekesszék 3.058.060 forint összegben, továbbá kárrendezési eljárásban kifizetett kártérítés után járó 494.300 forint, illetve 300.838 forint késedelmi kamat), melyeket az elsőfokú bíróság késedelmi kamat nélkül ítélt meg.

[24] Az elsőfokú ítélet keresetet elutasító, továbbá fellebbezéssel nem támadott marasztaló rendelkezései a Pp. 358. § (5) bekezdése értelmében elsőfokon jogerőre emelkedtek. A Pp. 383. § (3) bekezdésének korlátai között a Fővárosi Ítéltáblának kizárólag a fellebbezéssel támadott kártételek vonatkozásában kellett felülbírálnia az elsőfokú ítéletnek az alperest marasztaló rendelkezéseit.

[25] Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben megalapozott:

[26] A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a kiigazítás Pp. 354. §-ában meghatározott szabályai fellebbezéssel támadható ítéleti rendelkezések indokai esetében nem alkalmazhatók, és a Pp. 355. §-a alapján az ítélet indokolásának a kiegészítése sem kérhető. Az alperes az elsőfokú ítélet gépjárműfenntartási költségben marasztaló rendelkezéseit a marasztalási összeg, illetve a felperesek jogosultsága tekintetében sem támadta a fellebbezésében, ennek következtében azok első fokon jogerőre emelkedtek. Az első fokon jogerőre emelkedett ítéleti rendelkezések indokait pedig a felülbírálat korlátaira tekintettel a Fővárosi Ítéltábla nem vizsgálhatta.

[27] A takarító cég fellebbezéshez mellékelte hirdetésében szereplő árak a Pp. 373. § (3) bekezdésében meghatározott előfeltételek hiányában a fellebbezési eljárásban már nem voltak figyelembe vehetők. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint ugyanakkor egyetlen piaci szolgáltató árajánlatának sincs ügydöntő jelentősége a hozzátartozó által ingyenesen végzett tevékenységek ellenértékének a meghatározása során. A hozzátartozók által nyújtott szolgáltatások ellenértékének a meghatározása során ugyanis az általuk ellátott tevékenységek jellege és időigénye bír alapvető jelentőséggel. A piaci alapon működő szolgáltatók

arájánlatát a perben felmerült további bizonyítékokkal együtt kell mérlegelni [Kúria Pfv.III.20.007/2020/4. számú ítélete], amelyből okszerűen következik az is, hogy nincs olyan arányszám, amellyel a professzionális gazdasági társaságok – eltérő árképzési elveken alapuló, egységesnek semmiképpen sem tekinthető – díjszabása minden károsult esetében általános érvénnyel alkalmazható lenne.

[28] Azt az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes által végzett háztartási kisegítés ellenértékének a meghatározása során helyesen értékelte, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint a balesetet megelőzően mindkét felperes végzett háztartási feladatokat. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon álláspontját is osztotta, hogy az alperes helytállási kötelezettsége kiterjedt mindazon háztartásban végzett tevékenységekre is, amelyek az I. rendű felperes balesetből eredő állapota folytán merülnek fel. Ezeknek a többlet feladatoknak a rendszeres felmerültére és időigényére figyelemmel a járadék összege okszerű mérlegelés eredményeként került megállapításra, és az nem volt leszállítható azon az alapon, hogy a háztartási feladatokat a felperesek a baleset előtt egymás között megosztva végezték.

[29] Az alperes az I. rendű felperes javára megállapított rehabilitációs költségpótló járadékot részben eredményesen támadta. A kiegészítő véleményében ugyanis a szakértő a hidroterápia indokoltságát nem három, hanem csupán heti egy alkalomban határozta meg a hetente három alkalommal szükséges sportterápia mellett. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság a szakvéleménnyel összhangban állapította meg az I. rendű felperes állapotának a fenntartásához szükséges rehabilitációs tevékenységek gyakoriságát, azok költségét pedig az alperes a fellebbezésében nem támadta. A szakértő szerint a stringhandbike használata lehetővé teszi az I. rendű felperes napi rendszerességű testedzését, sport rehabilitációját. Arra azonban a felperesek megalapozottan hivatkoztak, hogy a szakvélemény olyan megállapítást nem tartalmaz, ami szerint önmagában ennek az eszköznek a megléte egyes szakember által végzett, vagy felügyelt rehabilitációs tevékenységet, így a sportrehabilitáció egészét feleslegessé tenné. A Fővárosi Ítéltábla ezért a szakértő szerint indokolt hidroterápia havi költségét az elsőfokú bíróság által megállapított összeg harmadában, havi 20.000 forintban határozta meg, és a rehabilitációs járadék összegét 40.000 forintra, havi 360.000 forintra, ennek megfelelően a lejárt járadékot 7.200.000 forintról 6.480.000 forintra, a fizetendő költségpótló járadék teljes összegét 905.000 forintról 865.000 forintra leszállította.

[30] A lejárt rehabilitációs járadék összegének leszállítása folytán az alperes marasztalásának tőkeösszege 27.799.815 forintról nem 27.079.815 forintra, hanem 27.031.815 forintra csökkent. A felperesek arra ugyan helyesen utaltak fellebbezési ellenkérelmükben, hogy a marasztalási összeg az ítélet indokolásának [97] és [130] bekezdésében kifejtettek szerint olyan tételeket is tartalmazott – 3.058.060 forint Motomed, állító kerekesszék, valamint 494.300 forint, illetve 300.838 forint késedelmi kamat – melyek után az elsőfokú bíróság késedelmi kamatot nem ítelt meg. Az elsőfokú ítélet rendelkező része azonban ezt meghaladóan is tartalmazott egy 48.000 forint összegű késedelmi kamattal nem terhelt tőke marasztalást, amely az ítélet erre vonatkozó indokolásának hiányában olyan számítási hibának minősült, melynek kijavítása felől a másodfokú bíróságnak a Pp. 353. §-a szerinti jogkörében eljárva rendelkezhetett.

[31] A II. rendű felperes a Ptk. 6:522. § (2) bekezdés b) pontja alapján elmaradt vagyoni előnyként kérte az abból eredő kárának a megtérítését, hogy az I. rendű felperes ellátása, ápolása, gondozása miatt jövedelemszerző tevékenységet folytatni nem tud. A II. rendű felperes a jövedelemvesztését helyesen érvényesítette elmaradt vagyoni előnyként, hiszen az ő munkaképessége a baleset folytán nem csökkent, ennek következtében a Ptk.6:528. §-a alapján jövedelempótló járadékot nem követelhetett. Ilyen esetben a jövedelemvesztés számításának a szabályai az elmaradt vagyoni előny összegének a meghatározása során irányadók. Az elmaradt vagyoni előny megállapítása során azonban figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a II. rendű felperes jövedelemszerző tevékenységet azért nem tud végezni, mert az I. rendű felperes ápolását, gondozását, felügyeletét látja el, illetve az I. rendű felperes kieső háztartási tevékenységét helyette elvégzi. Mindezen tevékenységek ellenértékének a megfizetésére pedig a bíróság az I. rendű felperes javára kötelezte az alperest. A Ptk. 6:527. § (2) bekezdése alapján megállapított járadékok a károsultnál visszatérően, rendszeresen felmerülő kiadások fedezésére szolgálnak. Amennyiben ezeket a tevékenységeket nem hozzátartozóként a II. rendű felperes végezné ingyenesen, a tevékenységek ellenértékét az I. rendű felperesnek minden esetben ki kellene fizetnie a szolgáltatást nyújtó személy számára.

[32] A fentiekből következően – függetlenül attól, hogy az I. rendű felperes a költségpótló járadékot, a II. rendű felperes az elmaradt vagyoni előnyt egymás között milyen felosztás eredményeként határozták meg – a II. rendű felperes elmaradt vagyoni előnye megtérítését az I. rendű felperes javára ténylegesen a II. rendű felperes tevékenységének ellentételezéseként megállapított költségpótló járadékra tekintettel, csak annyiban igényelhetette, amennyiben elmaradt jövedelme a költségpótló járadék összegét meghaladta.

[33] Az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes javára ténylegesen jövedelempótló járadékot állapított meg. Az alperes az ítélet II. rendű felperes javára jövedelempótló járadékban, vagyis kizárólag a bruttó 36.549.892 forint lejárt, és a jövőre nézve fizetendő havi bruttó 433.500 forint járadékban marasztaló rendelkezéseit támadta a fellebbezésében. A jövedelempótló járadék iránti keresetének elutasítása mellett ápolás-gondozás címén kérte havi 156.250 forint költségpótló járadékban, és 11.921.875 forint lejárt járadékban való marasztalását. A fellebbezési kérelem ilyen formában való előterjesztése annak ellenére a marasztalás összegének a leszállítása iránti fellebbezésnek felelt meg, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított, és az alperes által megállapítani kért járadéknak eltérő a jogszabályi alapja.

[34] Az elsőfokú bíróság elsőfokon jogerőre emelkedett ítéleti rendelkezésével az I. rendű felperes javára havi 375.000 forint ápolási-gondozási, valamint a Fővárosi Ítéltábla által jogerőre emelt rendelkezésével havi 40.000 forint háztartási kisegítői járadékban marasztalta az alperest. Ezek, valamint az alperes fellebbezésében megjelölt havi 156.250 forint járadék együttes összege az elsőfokú ítélet szerinti jövedelempótló járadék összegét meghaladta, ezért a II. rendű felperes nem tarthatott igényt havi 156.250 forintot meghaladó elmaradt vagyoni előnye megtérítésére. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperes marasztalását

havi 156.250 forint járadékra, és 11.921.875 forint lejárt járadékra leszállította, annak hangsúlyozása mellett, hogy a megállapított járadék a Ptk. 6:527. § (2) bekezdésén alapul.

[35] Az alperes az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését a felperesek egyetemleges jogosultsága miatt nem támadta, és a kifejtettek alapján a felperesek együttes pernyertességének aránya 85 %-ra módosult. A Pp. 83. § (3) bekezdésének a kártérítési perekre irányadó speciális szabálya a pernyertesség ilyen aránya mellett is alkalmazható volt, ezért a Fővárosi Ítéltábla a perköltségre vonatkozó rendelkezések megváltoztatására nem látott indokot.

[36] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint részben megváltoztatta.

[37] A fellebbezésen feltüntetett értéktől eltérően a Pp. 21. § (3) bekezdés a) pontjának szabálya alapján az I. rendű felperes esetében 1.608.000 forint (12 x 134.000 forint), a II. rendű felperes esetében 3.327.000 forint (12 x 277.250 forint) volt a fellebbezési érték. Az alperes fellebbezése az I. rendű felperessel szemben részben, a II. rendű felperessel szemben azonban teljes egészében eredményre vezetett. A Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján az alperest az I. rendű felperes javára, míg a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a II. rendű felperest az alperes javára kötelezte a jogi képviselőt ellátásával összefüggésben felmerült másodfokú perköltség fizetésére. A Fővárosi Ítéltábla a felperesek által mellékelt költségjegyzék szerint felszámított ügyvédi munkadíjat a fellebbezési ellenkérelem elkészítésének munkaigényéhez képest eltúlzottnak tartotta és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte, és az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség összegének meghatározása során figyelembe vette, hogy az ügyvéd mindkét felperes képviselőtét ellátta, és az I. rendű felperes a másodfokú eljárásban mintegy 70%-ban lett pernyertes. A tárgyi költségfeljegyzési jog folytán előzetesen meg nem fizetett fellebbezési illeték megfizetésére az Ítéltábla a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte a feleket.

Budapest, 2022. november 22.

dr. Lente Sándor s.k.
s.k.

dr. Csóka István s.k.

dr. Istenes Attila

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró